

Βρυξέλλες, 11 Ιουλίου 2023
(OR. en)

11135/1/23
REV 1

ECOFIN 661
UEM 195
SOC 487
EMPL 338
COMPET 682
ENV 761
EDUC 274
RECH 306
ENER 397
JAI 907
GENDER 138
ANTIDISCRIM 132
JEUN 176
SAN 413

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 11135/23

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: COM(2023) 606 final

Θέμα: ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Εσθονίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Εσθονίας

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες το ανωτέρω σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, όπως συζητήθηκε στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με βάση τη σύσταση της Επιτροπής στο έγγραφο COM(2023) 606 final.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Εσθονίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Εσθονίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών², και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

² ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³, με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας («μηχανισμός»), άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ο μηχανισμός συμβάλλει στην οικονομική ανάκαμψη χωρίς αποκλεισμούς και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για να προωθηθούν η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση και να καταστούν οι οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της Ένωσης και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του μηχανισμού επικαιροποιήθηκε στις 30 Ιουνίου 2022, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

- (2) Στις 22 Νοεμβρίου 2022 η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2023, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2023 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στις 23 Μαρτίου 2023 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της ετήσιας έρευνας για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2023, οι οποίες επικεντρώνονται σε τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 22 Νοεμβρίου 2022, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2023, στην οποία η Εσθονία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών που μπορεί να αντιμετωπίζουν ή ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανισορροπίες και για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2023 της Εσθονίας. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2023, η οποία αναλύει την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ⁴ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ 2023») στις 16 Μαΐου 2023 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 13 Μαρτίου 2023.
- (3) Μολονότι οι οικονομίες της Ένωσης επιδεικνύουν αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, το γεωπολιτικό πλαίσιο εξακολουθεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις. Ενώσω η Ένωση παραμένει σταθερά στο πλευρό της Ουκρανίας, το θεματολόγιο οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της Ένωσης επικεντρώνεται στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των ενεργειακών κλυδωνισμών τόσο στα ευάλωτα νοικοκυριά όσο και στις επιχειρήσεις βραχυπρόθεσμα, καθώς και στη συνέχιση των προσπαθειών για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, τη στήριξη της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, τη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας και την αύξηση της ανθεκτικότητας μεσοπρόθεσμα. Επικεντρώνεται επίσης σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της Ένωσης.

⁴ Σύσταση του Συμβουλίου της 16ης Μαΐου 2023, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C 180 της 23.5.2023, σ. 1).

- (4) Την 1η Φεβρουαρίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών» («βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας»). Σκοπός του βιομηχανικού σχεδίου της Πράσινης Συμφωνίας είναι η τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ένωσης και η στήριξη της ταχείας μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα. Συμπληρώνει τις συνεχιζόμενες προσπάθειες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του REPowerEU. Στόχος του είναι επίσης να παράσχει ένα πιο υποστηρικτικό περιβάλλον για την κλιμάκωση της ενωσιακής παραγωγικής ικανότητας όσον αφορά τις τεχνολογίες και τα προϊόντα μηδενικών καθαρών εκπομπών που απαιτούνται για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της Ένωσης για το κλίμα και για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε σχετικές κρίσιμες πρώτες ύλες, μεταξύ άλλων με τη διαφοροποίηση της προμήθειας, την κατάλληλη αξιοποίηση των γεωλογικών πόρων στα κράτη μέλη και τη μεγιστοποίηση της ανακύκλωσης των πρώτων υλών. Το βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες: προβλέψιμο και απλουστευμένο ρυθμιστικό περιβάλλον, ταχύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση, βελτίωση των δεξιοτήτων και ανοικτό εμπόριο για ανθεκτικές αλυσίδες εφοδιασμού. Στις 16 Μαρτίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε επίσης μία επιπλέον ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030», διαρθρωμένη σε εννέα αλληλοενισχυόμενους κινητήριους μοχλούς, με στόχο να καταβληθούν προσπάθειες για ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα ενισχύει την ανάπτυξη. Η ανακοίνωση καθορίζει προτεραιότητες πολιτικής που αποσκοπούν στην ενεργό εξασφάλιση διαρθρωτικών βελτιώσεων, καλά εστιασμένων επενδύσεων και κανονιστικών μέτρων για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της Ένωσης και των κρατών μελών της. Οι παρακάτω συστάσεις συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων.
- (5) Το 2023 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται σε συμφωνία με την εφαρμογή του μηχανισμού. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αφορούν το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020 και 2022 παραμένουν συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

- (6) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵ («κανονισμός REPowerEU»), ο οποίος εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στην ταχεία σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις ρωσικές εισαγωγές ορυκτών καυσίμων. Τούτο θα συμβάλει στην ενεργειακή ασφάλεια και στη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού της Ένωσης, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Ο κανονισμός REPowerEU επιτρέπει στα κράτη μέλη να προσθέσουν νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU. Οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις θα συμβάλουν επίσης στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ένωσης, όπως περιγράφεται στο βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας, καθώς και στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων σχετικά με την ενέργεια, οι οποίες εκδόθηκαν για τα κράτη μέλη το 2022 και, κατά περίπτωση, το 2023. Με τον κανονισμό REPowerEU θεσπίζεται νέα κατηγορία μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης, η οποία διατίθεται στα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση νέων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σχετικά με την ενέργεια στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητάς τους.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1).

- (7) Στις 8 Μαρτίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία παρέχει κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024 («ανακοίνωση της 8ης Μαρτίου 2023»). Αποσκοπεί στη στήριξη της προετοιμασίας των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, στην ενίσχυση του συντονισμού των πολιτικών. Η Επιτροπή υπενθύμισε ότι η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα απενεργοποιηθεί στο τέλος του 2023. Ζήτησε την ανάληψη δημοσιονομικών πολιτικών κατά την περίοδο 2023-2024 οι οποίες θα διασφαλίσουν τη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους και θα αυξήσουν τη δυνητική ανάπτυξη με βιώσιμο τρόπο και κάλεσε τα κράτη μέλη να προσδιορίσουν στα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης 2023 τον τρόπο με τον οποίο τα δημοσιονομικά τους σχέδια θα διασφαλίσουν την τήρηση της τιμής αναφοράς του 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) που ορίζει η Συνθήκη, καθώς και να εξασφαλίσουν την εύλογη και συνεχή μείωση του χρέους, ή τη διατήρηση του χρέους σε συνετά επίπεδα, μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή κάλεσε επίσης τα κράτη μέλη να καταργήσουν σταδιακά τα εθνικά δημοσιονομικά μέτρα που θέσπισαν για την προστασία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων από τους κλυδωνισμούς των τιμών της ενέργειας, αρχίζοντας από τα λιγότερο στοχευμένα. Επισήμανε ότι, εάν τα μέτρα στήριξης χρειαστεί να παραταθούν λόγω νέων πιέσεων σε ό,τι αφορά τις τιμές της ενέργειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να στοχοθετήσουν καλύτερα τα μέτρα τους προς όφελος των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Η Επιτροπή δήλωσε ότι οι δημοσιονομικές συστάσεις θα ποσοτικοποιηθούν και θα διαφοροποιηθούν. Επιπλέον, όπως προτείνεται στην ανακοίνωσή της της 9ης Νοεμβρίου 2022 σχετικά με τις κατευθύνσεις για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, οι δημοσιονομικές συστάσεις θα διατυπωθούν με βάση τις καθαρές πρωτογενείς δαπάνες. Συνέστησε σε όλα τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να προστατεύουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική χρήση των κονδυλίων του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης, ιδίως υπό το πρίσμα της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και των στόχων ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή επισήμανε ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις.

- (8) Στις 26 Απριλίου 2023 η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετικές προτάσεις για την υλοποίηση συνολικής μεταρρύθμισης των κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης. Κεντρικός στόχος των προτάσεων είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους και η προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Στις προτάσεις της, η Επιτροπή αποσκοπεί στη βελτίωση της εθνικής οικειοποίησης, στην απλούστευση του πλαισίου και στη μεγαλύτερη μεσοπρόθεσμη επικέντρωση, σε συνδυασμό με αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2023 σχετικά με κατευθύνσεις του Συμβουλίου για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, στόχος είναι να ολοκληρωθεί το νομοθετικό έργο το 2023.

(9) Στις 18 Ιουνίου 2021 η Εσθονία υπέβαλε στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που ορίζονται στο παράρτημα V του εν λόγω κανονισμού. Στις 29 Οκτωβρίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Εσθονίας⁶. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, στην οποία αναφέρεται ότι η Εσθονία έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί. Στις 9 Μαρτίου 2023 η Εσθονία υπέβαλε στην Επιτροπή αναθεωρημένο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, το οποίο περιλαμβάνει κεφάλαιο για το REPowerEU, σύμφωνα με το άρθρο 21γ του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Στο αναθεωρημένο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας λαμβάνεται επίσης υπόψη η επικαιροποιημένη μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 2 του εν λόγω κανονισμού και περιλαμβάνεται αιτιολογημένο αίτημα προς την Επιτροπή για τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου της 3ης Νοεμβρίου 2021, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, καθώς η επίτευξη του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θεωρείται ότι εν μέρει δεν είναι πλέον εφικτή λόγω αντικειμενικών περιστάσεων. Στις 12 Μαΐου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε την πρότασή της για εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Εσθονίας. Στις 16 Ιουνίου 2023 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική του απόφαση για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 2021 σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Εσθονίας⁷.

⁶ ST 12532/2021 INIT· ST 12532/2021 ADD 1· ST 12532/2021 ADD 1 COR 1· ST 12532/2021 ADD 1 COR 1 REV 1.

⁷ ST 9367/2023 INIT· ST 9367/2023 ADD 1· ST 9367/2023 ADD 1 REV 1.

- (10) Στις 11 Μαΐου 2023 η Εσθονία υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και, στις 28 Απριλίου 2023, το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν από κοινού για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους.
- (11) Στις 24 Μαΐου 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2023 για την Εσθονία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Εσθονίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2022 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Εσθονίας. Με βάση την εν λόγω ανάλυση, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις εν λόγω προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Εσθονίας όσον αφορά την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.
- (12) Η Επιτροπή διενήργησε εμπειριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για την Εσθονία και δημοσίευσε τα αποτελέσματά της στις 24 Μαΐου 2023. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Εσθονία δεν αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, οι ευπάθειες που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα και την εξέλιξη των τιμών των κατοικιών εντάθηκαν πρόσφατα, αλλά συνολικά φαίνεται να είναι περιορισμένες επί του παρόντος. Οι μισθοί και ιδίως οι τιμές αυξήθηκαν σημαντικά το 2022, ωστόσο οι απώλειες ανταγωνιστικότητας φαίνονται περιορισμένες, ενώ το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών κατέγραψε μικρό μόνο έλλειμμα και προβλέπεται να ισοσκελιστεί σχεδόν το 2023 και το 2024. Ωστόσο, εάν συνεχιστούν οι πληθωριστικές και μισθολογικές πιέσεις, δημιουργείται κίνδυνος μείωσης της ανταγωνιστικότητας της Εσθονίας, κυρίως επειδή ο δομικός πληθωρισμός είναι πολύ υψηλότερος από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ. Οι τιμές των κατοικιών έχουν αυξηθεί σημαντικά αφότου ξέσπασε η πανδημία COVID-19, αλλά δεν παρουσιάζουν ισχυρές ενδείξεις υπερτίμησης. Οι τιμές των κατοικιών είναι πιθανόν να επανέλθουν σε μέτρια επίπεδα, δεδομένων των αυξήσεων των επιτοκίων και της πρόσφατης οικονομικής ύφεσης. Επιπλέον, το χρέος και ο δανεισμός των νοικοκυριών κινούνται σε μέτρια επίπεδα και ο χρηματοπιστωτικός τομέας είναι υγιής. Μολονότι το πλαίσιο πολιτικής είναι γενικά ευνοϊκό, ορισμένες πρόσθετες προσπάθειες θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των κινδύνων από τις ευπάθειες που εντοπίστηκαν. Οι συνεχιζόμενες αντικυκλικές δημοσιονομικές και μακροπροληπτικές πολιτικές, οι οποίες θα ενισχύονται όταν χρειάζεται, είναι σημαντικές εν προκειμένω. Η ενίσχυση του ανταγωνισμού στην εγχώρια αγορά θα μπορούσε να συμβάλει στη διαχείριση των πιέσεων στις τιμές.

- (13) Σύμφωνα με στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Εσθονίας μειώθηκε από 2,4 % του ΑΕΠ το 2021 σε 0,9 % το 2022, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης υποχώρησε από 17,6 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2021 σε 18,4 % στο τέλος του 2022. Στις 24 Μαΐου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, στην οποία εξετάστηκε η δημοσιονομική κατάσταση της Εσθονίας, δεδομένου ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προγραμματίζεται να υπερβεί την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη το 2023. Η έκθεση κατέληγε στο συμπέρασμα ότι το κριτήριο του ελλείμματος δεν πληρούται. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της 8ης Μαρτίου 2023, η Επιτροπή δεν πρότεινε την κίνηση νέων διαδικασιών υπερβολικού ελλείμματος την άνοιξη του 2023. Η Επιτροπή επισήμανε στη συνέχεια ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023. Η Εσθονία θα πρέπει να το λάβει αυτό υπόψη κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2023 και κατά την κατάρτιση του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος για το 2024.
- (14) Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε από τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που ελήφθησαν για να μετριαστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Το 2022, τέτοια μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που μείωσαν τα έσοδα περιλάμβαναν χαμηλότερο ειδικό φόρο κατανάλωσης για τα γεωργικά καύσιμα, ενώ τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που αύξησαν τις δαπάνες περιλάμβαναν μερική αντιστάθμιση των λογαριασμών ενέργειας για τα νοικοκυριά με χαμηλότερο από το διάμεσο εισόδημα, μειωμένα τέλη δικτύου για την ηλεκτρική ενέργεια και το αέριο για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, ανώτατα όρια τιμών ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου για τα νοικοκυριά, και εφάπαξ κοινωνική μεταβίβαση ύψους 50 EUR σε συνταξιούχους και οικογένειες με παιδιά. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των εν λόγω μέτρων ανήλθε στο 0,8 % του ΑΕΠ το 2022. Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε επίσης από το δημοσιονομικό κόστος της παροχής προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία, το οποίο εκτιμάται σε 0,6 % του ΑΕΠ το 2022. Ταυτόχρονα, το εκτιμώμενο κόστος των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της COVID-19 μειώθηκε σε 0 % του ΑΕΠ το 2022, από 2,3 % το 2021.

- (15) Στις 18 Ιουνίου 2021 το Συμβούλιο συνέστησε στην Εσθονία⁸ να διατηρήσει το 2022 υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, μεταξύ άλλων χάρη στην ώθηση που παρέχει ο μηχανισμός, και να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.
- (16) Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός⁹ το 2022 ήταν συσταλτικός, στο 1,3 % του ΑΕΠ, όπως άρμοζε σε ένα περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Ακολουθώντας τη σύσταση του Συμβουλίου, η Εσθονία συνέχισε να στηρίζει την ανάκαμψη με επενδύσεις χρηματοδοτούμενες από τον μηχανισμό. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού και από άλλα ταμεία της Ένωσης ανήλθαν στο 1,4 % του ΑΕΠ το 2022 (1,6 % του ΑΕΠ το 2021). Η μείωση των δαπανών που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού και από άλλα ταμεία της Ένωσης το 2022 οφειλόταν στη ραγδαία και απρόβλεπτη αύξηση των τιμών κατασκευής. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις είχαν συσταλτική συμβολή ύψους 0,6 εκατοστιαίας μονάδας στον δημοσιονομικό προσανατολισμό¹⁰. Ως εκ τούτου, η Εσθονία δεν διατήρησε τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις, κάτι που δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2021. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) είχε συσταλτική συμβολή ύψους 0,8 εκατοστιαίας μονάδας στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Επομένως, η Εσθονία περιόρισε επαρκώς την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών.

⁸ Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2021, για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2021 της Εσθονίας (ΕΕ C 304 της 29.7.2021, σ. 23).

⁹ Για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού χρησιμοποιείται η μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων), εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της COVID-19, αλλά συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) του μηχανισμού και από άλλα ταμεία της Ένωσης, σε σχέση με τη μεσοπρόθεσμη δυναμική ανάπτυξη. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. πλαίσιο 1 στους δημοσιονομικούς στατιστικούς πίνακες.

¹⁰ Η μείωση των επενδύσεων αντικατοπτρίζει τις καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση ορισμένων έργων λόγω της απότομης αύξησης του κόστους κατασκευής, που συνδέεται με τις διαταραχές της αλυσίδας εφοδιασμού λόγω του πολέμου στην Ουκρανία. Ταυτόχρονα, άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες είχαν επεκτατική συμβολή ύψους 0,4 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ, η οποία αντικατοπτρίζει την απόκτηση αποθεμάτων αερίου και καυσίμων.

- (17) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές στο πρόγραμμα σταθερότητας 2023 είναι συντηρητικό το 2023 και σύμφωνο με αυτό των εαρινών προβλέψεων 2023 της Επιτροπής στη συνέχεια. Η κυβέρνηση προβλέπει μείωση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 1,5 % το 2023 και αύξησή του κατά 3,0 % το 2024. Συγκριτικά, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν μικρότερη συρρίκνωση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,1 % το 2023 και παρόμοια αύξηση κατά 3,0 % το 2024. Η διαφορά το 2023 οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η Επιτροπή αναμένει ευνοϊκότερες εξελίξεις όσον αφορά την ιδιωτική κατανάλωση, σε συνδυασμό με τις προβολές για ελαφρώς χαμηλότερο πληθωρισμό (μετρείται με τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή, ΕνΔΤΚ) και μεγαλύτερη αύξηση των μισθών.
- (18) Στο οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, η κυβέρνηση αναμένει ότι ο δείκτης του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης θα αυξηθεί στο 4,3 % του ΑΕΠ το 2023. Η αύξηση το 2023 αντικατοπτρίζει κυρίως μέτρα διακριτικής ευχέρειας —όπως οι πρόσθετες δαπάνες για οικογενειακές παροχές, συντάξεις, άμυνα και εκπαίδευση— και την προσαρμογή των φορολογικών κλιμακίων για τη μείωση του φόρου εισοδήματος, καθώς και την υπόθεση αύξησης των δαπανών των τοπικών κυβερνήσεων. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από το 18,4 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2022 στο 20,2 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής το δημόσιο έλλειμμα υπολογίζεται στο 3,1 % του ΑΕΠ για το 2023. Το έλλειμμα αυτό είναι χαμηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, κυρίως λόγω της επίδρασης του παρονομαστή από την προβολή υψηλότερου ονομαστικού ΑΕΠ και την υψηλότερη εκτιμώμενη αύξηση των φορολογικών βάσεων και των φορολογικών και μη φορολογικών εσόδων.

- (19) Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να εξακολουθήσει να επηρεάζεται από τα δημοσιονομικά μέτρα που ελήφθησαν για να μετριαστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Πρόκειται για μέτρα που παρατάθηκαν από το 2022, ιδίως την επιστροφή μέρους των λογαριασμών θέρμανσης, ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου όλων των νοικοκυριών. Το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των μέτρων στήριξης εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής ότι θα ανέλθει σε 0,3 % του ΑΕΠ το 2023¹¹. Το 2023 τα μέτρα δεν φαίνεται να στοχεύουν στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις και δεν διατηρούν πλήρως το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, το ύψος των στοχευμένων μέτρων στήριξης, το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τη σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2022¹² εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής σε 0 % του ΑΕΠ το 2023 (έναντι 0,1 % του ΑΕΠ το 2022). Το δημοσιονομικό κόστος της παροχής προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία προβλέπεται να αυξηθεί κατά 0,1 εκατοστιαία μονάδα του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2022.
- (20) Στη σύστασή του της 12ης Ιουλίου 2022 το Συμβούλιο συνέστησε στην Εσθονία να λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει το 2023 ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό πολιτικής¹³, λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα (-ες) στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η Εσθονία θα πρέπει να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στην Εσθονία να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης.

¹¹ Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των τρεχόντων εσόδων και τρεχουσών δαπανών, καθώς και —κατά περίπτωση— των μέτρων σε επίπεδο κεφαλαιουχικών δαπανών.

¹² Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Εσθονίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Εσθονίας (ΕΕ C 334 της 1.9.2022, σ. 44).

¹³ Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η αύξηση του δυνητικού προϊόντος της Εσθονίας, που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού, σε μεσοπρόθεσμη βάση (10ετής μέσος όρος) εκτιμάται σε 13,3 % σε ονομαστικούς όρους.

(21) Το 2023 σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός θα είναι επεκτατικός (-0,8 % του ΑΕΠ), σε ένα περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Προηγήθηκε συσταλτικός δημοσιονομικός προσανατολισμός το 2022 (+1,3 % του ΑΕΠ). Η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) το 2023 προβλέπεται να έχει επεκτατική συμβολή ύψους 1,2 % του ΑΕΠ στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Σε αυτήν περιλαμβάνεται το μειωμένο κόστος των στοχευμένων μέτρων στήριξης για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι πιο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας κατά 0,1 % του ΑΕΠ. Περιλαμβάνεται επίσης το υψηλότερο κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία (κατά 0,1 % του ΑΕΠ). Ως εκ τούτου, η επεκτατική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών τρεχουσών δαπανών δεν οφείλεται στη στοχευμένη στήριξη των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας, καθώς και των ατόμων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η επεκτατική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) οφείλεται κυρίως στις κοινωνικές δαπάνες, στους μισθούς του δημόσιου τομέα και στις δαπάνες για την εκπαίδευση και την άμυνα. Αθροιστικά, η προβλεπόμενη αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2022. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από τον μηχανισμό και άλλα ταμεία της Ένωσης προβλέπεται να ανέλθουν στο 1,8 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 0,3 εκατοστιαίας μονάδας. Επομένως, η Εσθονία σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει πρόσθετες επενδύσεις μέσω του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης, ενώ δεν προβλέπεται να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις¹⁴. Σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, καθώς και για την ενεργειακή ασφάλεια, όπως η ενεργειακή απόδοση των κατοικιών, η ενίσχυση των δικτύων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας ώστε να καταστεί δυνατή η μεγαλύτερη παραγωγή πράσινης ενέργειας, η ευρυζωνική σύνδεση στο διαδίκτυο, οι ψηφιακές υπηρεσίες και οι ενότητες κατάρτισης για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και επανακατάρτισης για δεξιότητες ενόψει της πράσινης μετάβασης.

¹⁴ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή ύψους 0,3 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ, αντικατοπτρίζοντας τα αποτελέσματα βάσης από το 2022, έτος απόκτησης μεγάλων αποθεμάτων αερίου.

- (22) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί οριακά σε 4,2 % του ΑΕΠ το 2024. Η μείωση το 2024 αντικατοπτρίζει κυρίως τη μείωση των δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 23,6 % στο τέλος του 2024. Ωστόσο, όπως αναφέρεται στο πρόγραμμα, οι προβολές αυτές δεν περιλαμβάνουν ακόμη τα σχεδιαζόμενα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης της νέας κυβέρνησης, που ανέλαβε καθήκοντα στις 17 Απριλίου 2023, διότι τα μέτρα δεν έχουν ακόμη προσδιοριστεί σε νομικές πράξεις. Η νέα κυβέρνηση σχεδιάζει να αυξήσει τον φόρο προστιθέμενης αξίας, τους περιβαλλοντικούς φόρους, τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης για το οινόπνευμα και τα καπνά, καθώς και να θεσπίσει φόρο αυτοκινήτων. Στο σκέλος των δαπανών, η κυβέρνηση σχεδιάζει περικοπές σε ορισμένα επιδόματα τέκνων. Συνολικά, το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 εκτιμά ότι τα μέτρα αυτά θα βελτιώσουν το δημοσιονομικό ισοζύγιο κατά 1,3 % του ΑΕΠ το 2024. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που είναι γνωστά με επαρκείς λεπτομέρειες κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων (δηλαδή χωρίς τα σχεδιαζόμενα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης της νέας κυβέρνησης), οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ύψους 2,7 % του ΑΕΠ για το 2024. Το έλλειμμα αυτό είναι χαμηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, κυρίως λόγω της χαμηλότερης βάσης του ελλείμματος που προβλέπεται για το 2023 και των ευνοϊκότερων προοπτικών όσον αφορά το ΑΕΠ και τα φορολογικά έσοδα για το 2024 στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής. Ομοίως, στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα είναι χαμηλότερος και ότι θα ανέλθει σε 21,3 % στο τέλος του 2024.
- (23) Το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 προβλέπει τη σταδιακή κατάργηση όλων των μέτρων στήριξης της ενέργειας το 2024. Η Επιτροπή στηρίζεται και αυτή στην υπόθεση της πλήρους κατάργησης των μέτρων στήριξης της ενέργειας το 2024. Αυτή η υπόθεση βασίζεται στην παραδοχή ότι δεν θα υπάρξουν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας.

- (24) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1466/97 ζητεί ετήσια βελτίωση του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου κατά 0,5 % του ΑΕΠ ως ενδεικτικό ποσοστό για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου¹⁵. Λαμβανομένων υπόψη των παραμέτρων δημοσιονομικής βιωσιμότητας και της ανάγκης να μειωθεί το έλλειμμα κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζεται στη Συνθήκη, ενδείκνυται η βελτίωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά τουλάχιστον 0,3 % του ΑΕΠ για το 2024, σύμφωνα με την Επιτροπή. Για να διασφαλιστεί η βελτίωση αυτή και σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών¹⁶ το 2024 δεν θα πρέπει να υπερβεί το 4,9 %, σύμφωνα με την υπόδειξη της παρούσας σύστασης. Αυτό θα συμβάλει επίσης στη μείωση του δομικού πληθωρισμού, ο οποίος είναι πολύ υψηλότερος από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ και θα μπορούσε να οδηγήσει σε απώλειες ανταγωνιστικότητας, εάν συνεχιστεί. Ταυτόχρονα, τα εναπομείναντα μέτρα στήριξης της ενέργειας (που επί του παρόντος εκτιμώνται από την Επιτροπή σε 0,3 % του ΑΕΠ το 2023) θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά, εάν οι εξελίξεις στην αγορά ενέργειας το επιτρέψουν και ξεκινώντας από τα λιγότερο στοχευμένα μέτρα, ενώ τα κονδύλια που θα εξοικονομηθούν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Ωστόσο, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών το 2023 δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2022. Εάν αυτό επιβεβαιωθεί, ενδείκνυται χαμηλότερη αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024.
- (25) Με την παραδοχή αμετάβλητων πολιτικών, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών σε 4,5 % το 2024, ποσοστό χαμηλότερο από το συνιστώμενο.
- (26) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, οι δημόσιες επενδύσεις αναμένεται να εξακολουθήσουν να ανέρχονται σε 5,3 % του ΑΕΠ το 2024, σε σύγκριση με τον μέσο όρο του 5,3 % του ΑΕΠ την περίοδο 2018-2023. Όσον αφορά τις πηγές χρηματοδότησης, προβλέπεται μείωση των εθνικά χρηματοδοτούμενων επενδύσεων και αύξηση των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, ιδίως μέσω του μηχανισμού.

¹⁵ Το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 απαιτεί επίσης προσαρμογή άνω του 0,5 % του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη με δημόσιο χρέος που υπερβαίνει το 60 % του ΑΕΠ ή με πιο σημαντικούς κινδύνους για τη βιωσιμότητα του χρέους.

¹⁶ Ως καθαρές πρωτογενείς δαπάνες ορίζονται οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δαπάνες, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους και των δαπανών για την κυκλική ανεργία.

- (27) Το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 περιγράφει μια μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πορεία έως το 2027. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να ανέλθει σε 4,0 % του ΑΕΠ το 2025, σε 4,5 % το 2026 και σε 4,2 % το 2027. Ως εκ τούτου, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης δεν προγραμματίζεται να επανέλθει σε επίπεδο κάτω του 3 % του ΑΕΠ κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει το πρόγραμμα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από 23,6 % στο τέλος του 2024 σε 33 % έως το τέλος του 2027. Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, οι προβολές αυτές δεν περιλαμβάνουν ακόμη τα σχεδιαζόμενα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης της νέας κυβέρνησης.
- (28) Στις 9 Μαρτίου 2023 η Εσθονία υπέβαλε αναθεώρηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας μαζί με ένα κεφάλαιο για το REPowerEU. Στις 12 Μαΐου 2023 η Επιτροπή πρότεινε τη θετική του αξιολόγηση και τώρα επαφίεται στο Συμβούλιο η έγκριση της πρότασης αυτής. Λόγω του υψηλού πληθωρισμού και των διαταραχών στις αλυσίδες εφοδιασμού που προκλήθηκαν από τον πόλεμο στην Ουκρανία, ορισμένες επενδύσεις καθυστέρησαν ή διακόπηκαν, με αποτέλεσμα την αναθεώρηση του αρχικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η Εσθονία είναι το πρώτο κράτος μέλος που συμπεριέλαβε κεφάλαιο για το REPowerEU στην αναθεώρηση του σχεδίου και προτίθεται να υποβάλει την πρώτη και τη δεύτερη αίτηση πληρωμής, μόλις εγκριθεί το αναθεωρημένο σχέδιο από το Συμβούλιο.
- (29) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το κριτήριο 2.2 του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Το νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα επιτρέψει τη χρηματοδότηση πρόσθετων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη στήριξη των στρατηγικών στόχων της Εσθονίας στον τομέα της ενέργειας και της πράσινης μετάβασης. Η συστηματική και αποτελεσματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει σημαντική για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και άλλων οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης που υπερβαίνουν το εν λόγω σχέδιο, προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση του συνολικού θεματολογίου πολιτικής.

- (30) Η Επιτροπή ενέκρινε όλα τα έγγραφα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής της Εσθονίας το 2022. Η ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής συμπληρωματικά προς το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και σε συνέργεια με αυτό, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την αύξηση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας, καθώς και την επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης στην Εσθονία.
- (31) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που πραγματεύονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής, η Εσθονία αντιμετωπίζει ορισμένες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με την επάρκεια του δικτύου κοινωνικής ασφάλειας, ιδίως για τους ανέργους και τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, τη μακροχρόνια περίθαλψη και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, καθώς και την ενέργεια και την πράσινη μετάβαση.
- (32) Η επάρκεια του δικτύου κοινωνικής ασφάλειας έχει βελτιωθεί, αλλά ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού παραμένει υψηλός σε ορισμένες ομάδες, ιδίως σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (41,6 % στην Εσθονία έναντι 19,5 % στην Ένωση το 2021) και άτομα με αναπηρία (40,4 % στην Εσθονία έναντι 28,9 % στην Ένωση το 2021). Για τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (65 +), ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού είναι υψηλός, κυρίως λόγω της χαμηλής μέσης σύνταξης. Επιπλέον, εξακολουθεί να υφίσταται χάσμα μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη φτώχεια στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (το ποσοστό κινδύνου φτώχειας για τις γυναίκες μεγαλύτερης ηλικίας είναι 47,9 %, σχεδόν 21 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερο απ' ό,τι για τους άνδρες). Τα περιοριστικά κριτήρια για τη λήψη παροχών ανεργίας, ιδίως τα υψηλά όρια για την απασχόληση και το εισόδημα πριν από την ανεργία, εξακολουθούν να εκθέτουν τους ανέργους στον κίνδυνο της φτώχειας. Τα άτομα που απασχολούνται για μικρές χρονικές περιόδους και σε άτυπες μορφές εργασίας δεν είναι επιλέξιμα για παροχές ανεργίας όταν μένουν άνεργα. Το 2022, μόνο το 29 % των πρόσφατα εγγεγραμμένων ανέργων έλαβαν παροχές ασφάλισης ανεργίας και το 39 % έλαβαν το σταθερό επίδομα ανεργίας. Η επέκταση της κάλυψης των παροχών ανεργίας και η χαλάρωση των ελάχιστων κριτηρίων πρόσβασης σε αυτές, ιδίως για τα άτομα που απασχολούνται για μικρές χρονικές περιόδους και σε άτυπες μορφές εργασίας, καθώς και η αύξηση της επάρκειας των συντάξεων, θα μπορούσαν να συμβάλουν στην ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας.

(33) Η Εσθονία έχει λάβει μέτρα για τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας της μακροχρόνιας περίθαλψης, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις. Οι δημόσιες δαπάνες για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και τη μακροχρόνια περίθαλψη είναι χαμηλές σε σύγκριση με τον ενωσιακό μέσο όρο, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται η έγκαιρη και ισότιμη πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική και τη μακροχρόνια περίθαλψη. Ένα υψηλό ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 65 ετών και άνω που χρειάζεται μακροχρόνια περίθαλψη δεν έχει καμία βοήθεια για την προσωπική φροντίδα ή τις οικιακές δραστηριότητες. Η ανάγκη για υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας είναι από τις υψηλότερες στην Ένωση. Επιπλέον, ενώ ο πληθυσμός γηράσκει και το προσδόκιμο ζωής στην Εσθονία είναι από τα χαμηλότερα στην Ένωση, το ποσοστό των αναγκών ιατρικής περίθαλψης που δεν καλύπτονται, κατά δήλωση των ίδιων των ατόμων, είναι υψηλό, αν και έχει μειωθεί σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη (13 % το 2020 και 8,1 % το 2021, έναντι 2 %, που είναι ο ενωσιακός μέσος όρος). Το υψηλό αυτό ποσοστό συνδέεται ιδίως με τις λίστες αναμονής και την έλλειψη και άνιση κατανομή των εργαζομένων στον τομέα της υγείας στη χώρα. Αν και οι άμεσες πληρωμές από τους ασθενείς έχουν μειωθεί ελαφρώς, είναι υψηλές τόσο για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη όσο και για τη μακροχρόνια περίθαλψη και υπερβαίνουν κατά πολύ τον μέσο όρο της Ένωσης. Η εξασφάλιση της βιώσιμης χρηματοδότησης της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της μακροχρόνιας περίθαλψης θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων σε αυτούς τους τομείς.

(34) Μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, η Εσθονία διέκοψε με επιτυχία τις εισαγωγές αερίου από τη Ρωσία ανακατευθύνοντας τις εισαγωγές ενέργειας μέσω του τερματικού σταθμού υδροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ) στην Klairėda της Λιθουανίας και του τερματικού σταθμού ΥΦΑ στο Inkoo της Φινλανδίας. Η κατανάλωση φυσικού αερίου στην Εσθονία μειώθηκε κατά 36 % την περίοδο από τον Αύγουστο του 2022 έως τον Μάρτιο του 2023, σε σύγκριση με τη μέση κατανάλωση αερίου κατά την ίδια περίοδο τα προηγούμενα 5 έτη, υπερβαίνοντας τον στόχο μείωσης του 15 %. Η Εσθονία θα μπορούσε να συνεχίσει τις προσπάθειές της για προσωρινή μείωση της ζήτησης αερίου έως τις 31 Μαρτίου 2024 σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου¹⁷. Παρόλο που η Εσθονία σημειώνει πρόοδο στην ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας, το μερίδιο του πετρελαιούχου σχιστόλιθου στο ενεργειακό μείγμα της χώρας εξακολουθεί να είναι σημαντικό. Το μερίδιο της ανανεώσιμης ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας αυξήθηκε από 30,1 % το 2020 σε 37,6 % το 2021. Το μερίδιο του πετρελαιούχου σχιστόλιθου αντιστοιχούσε στο 58 % του ενεργειακού μείγματος το 2021, ποσοστό που συνιστά μείωση κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες από το 2018, αλλά αύξηση κατά 2 εκατοστιαίες μονάδες από το 2020. Στο κεφάλαιο για το REPowerEU του πρόσφατα αναθεωρημένου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, η Εσθονία δεσμεύεται να μεταρρυθμίσει τη διαδικασία αδειοδότησης και να βελτιώσει την ανάπτυξη ικανοτήτων των τοπικών αρχών αδειοδότησης. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές αναμένεται να καταστήσουν δυνατή την περαιτέρω πρόοδο ως προς τη χρήση ανανεώσιμης ενέργειας. Η ανεπαρκής δυναμικότητα του δικτύου για την κάλυψη περισσότερων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας εξακολουθεί να παρεμποδίζει την περαιτέρω πρόοδο. Η Εσθονία πρέπει επίσης να συνεχίσει τις προσπάθειές της για τον συγχρονισμό του οικείου δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας με εκείνο της υπόλοιπης Ένωσης, ώστε να εξαιρεθεί σταδιακά η εξάρτησή της από το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας BRELL (Λευκορωσία, Ρωσία, Εσθονία, Λιθουανία και Λετονία). Σημειώνεται πρόοδος, αλλά η μετάβαση δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Για τον σκοπό αυτόν είναι αναγκαία η συνεργασία με τη Λετονία και τη Λιθουανία. Η ενεργειακή απόδοση είναι κείρας σημασίας για την πράσινη μετάβαση της Εσθονίας. Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της οικονομίας, συμπεριλαμβανομένου του κτιριακού αποθέματος, απαιτεί πιο φιλόδοξους στόχους ενεργειακής απόδοσης και αύξηση της ικανότητας ανακαίνισης των μικρότερων δήμων μέσω της καλύτερης στόχευσης των μέτρων στήριξης. Η Εσθονία επικεντρώθηκε στη βελτίωση της βιωσιμότητας του τομέα μεταφορών της με την έγκριση του σχεδίου ανάπτυξης των μεταφορών και της κινητικότητας για την περίοδο 2021-2035, ωστόσο θα πρέπει να ληφθούν καταλληλότερα μέτρα για την επιτάχυνση της μετάβασης σε έναν λιγότερο ρυπογόνο τομέα μεταφορών.

¹⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου, της 5ης Αυγούστου 2022, σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου (ΕΕ L 206 της 8.8.2022, σ. 1).

Μολονότι η Εσθονία επενδύει στον εξηλεκτρισμό του σιδηροδρομικού δικτύου, η υλοποίηση των σχετικών εργασιών δεν έχει ακόμη αξιολογηθεί. Η μετάβαση στις βιώσιμες μεταφορές είναι επίσης απαραίτητο να πραγματοποιηθεί στον τομέα των ιδιωτικών οχημάτων, στον οποίο απαιτείται ευρύτερη χρήση οχημάτων μηδενικών και χαμηλών εκπομπών. Τα σχετικά κίνητρα, όπως οι περιβαλλοντικοί φόροι, συμπεριλαμβανομένου ενός ετήσιου φόρου οδικών οχημάτων με βάση τις εκπομπές, θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επιτάχυνση της μετάβασης προς λιγότερο ρυπογόνες επιλογές μεταφορών.

- (35) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε τομείς και επαγγέλματα καίριας σημασίας για την πράσινη μετάβαση, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται η κατασκευή, η ανάπτυξη και η συντήρηση τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, δημιουργούν εμπόδια στη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Τα υψηλής ποιότητας συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και τα στοχευμένα μέτρα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης είναι καίριας σημασίας για τη μείωση των ελλείψεων δεξιοτήτων και την προώθηση της ένταξης και της ανακατανομής του εργατικού δυναμικού. Προκειμένου να αποδεσμευτεί η αναξιοποίητη προσφορά εργατικού δυναμικού, τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι προσβάσιμα, ιδίως για τα άτομα και στους τομείς και τις περιφέρειες που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση. Το 2022 αναφέρθηκαν ελλείψεις εργατικού δυναμικού στην Εσθονία για 68 επαγγέλματα που απαιτούν ειδικές δεξιότητες ή γνώσεις για την πράσινη μετάβαση, συμπεριλαμβανομένων των εργατών διαλογής απορριμμάτων, των τεχνικών δομικών έργων και των πολιτικών μηχανικών. Επιπλέον, οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού αναφέρθηκαν ως παράγοντας που περιορίζει την παραγωγή στη βιομηχανία και τις κατασκευές.
- (36) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 και η γνώμη¹⁸ του αποτυπώνεται στη σύσταση 1.

¹⁸ Βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

(37) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ώστε i) να διατηρήσουν τη βιωσιμότητα του χρέους και να μη στηρίξουν ευρέως τη συνολική ζήτηση το 2023, να στοχεύσουν καλύτερα τα δημοσιονομικά μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας και να εξετάσουν κατάλληλους τρόπους για τη σταδιακή παύση της στήριξης, καθώς θα μειώνονται οι πιέσεις στις τιμές της ενέργειας· ii) να διατηρήσουν υψηλό επίπεδο δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης· iii) να στηρίξουν τις μισθολογικές εξελίξεις που μετριάζουν την απώλεια της αγοραστικής δύναμης, περιορίζοντας παράλληλα τις δευτερογενείς επιδράσεις στον πληθωρισμό, να βελτιώσουν περαιτέρω τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας και να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις δεξιοτήτων· iv) να βελτιώσουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και να διασφαλίσουν ότι η ενεργειακή στήριξη των επιχειρήσεων είναι οικονομικά αποδοτική, προσωρινή και απευθύνεται σε βιώσιμες επιχειρήσεις και ότι διατηρεί τα κίνητρα για την πράσινη μετάβαση· και v) να διαφυλάξουν τη μακροοικονομική σταθερότητα και να παρακολουθούν τους κινδύνους, συνεχίζοντας παράλληλα τις εργασίες για την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης. Για την Εσθονία, οι συστάσεις 1, 2, 3 και 4 συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρώτης, της δεύτερης και της τρίτης σύστασης που ορίζονται στη σύσταση για τη ζώνη του ευρώ 2023,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Εσθονία να λάβει μέτρα το 2023 και το 2024, προκειμένου:

1. Να καταργήσει σταδιακά τα ισχύοντα μέτρα στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας, αξιοποιώντας τα κονδύλια που θα εξοικονομήσει για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος, το συντομότερο δυνατόν το 2023 και το 2024. Εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση νέων ή τη συνέχιση μέτρων στήριξης, να διασφαλίσει ότι αυτά τα μέτρα στήριξης στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας.

Να ακολουθήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, περιορίζοντας συγκεκριμένα την ονομαστική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024 σε 4,9 % το πολύ¹⁹.

Να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσει την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.

Για την περίοδο μετά το 2024, να συνεχίσει να εφαρμόζει μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική σταδιακής και βιώσιμης εξυγίανσης, σε συνδυασμό με επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την επίτευξη υψηλότερης βιώσιμης ανάπτυξης, ώστε να επιτύχει συνετή μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική θέση.

2. Να προχωρήσει στη σταθερή υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου του για το REPowerEU. Να προχωρήσει στην ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, σε στενή συμπληρωματικότητα και συνέργεια με το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
3. Να ενισχύσει την κοινωνική προστασία με την επέκταση της κάλυψης των παροχών ανεργίας, ιδίως για άτομα που απασχολούνται για μικρές χρονικές περιόδους και σε άτυπες μορφές εργασίας, ώστε να αντιμετωπίσει, μεταξύ άλλων, τη φτώχεια των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας. Να βελτιώσει την πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και τη μακροχρόνια περίθαλψη και την οικονομική προσιτότητά τους, ιδίως διασφαλίζοντας τη βιώσιμη χρηματοδότησή τους.

¹⁹ Το οποίο εκτιμάται ότι αντιστοιχεί σε ετήσια βελτίωση του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου κατά τουλάχιστον 0,3 % του ΑΕΠ για το 2024, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 24.

4. Να μειώσει τη συνολική εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και να επιταχύνει την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, μεταξύ άλλων ενισχύοντας τη δυναμικότητα του εγχώριου δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας. Να εξασφαλίσει την επαρκή δυναμικότητα των διασυνδέσεων ηλεκτρικής ενέργειας για την αύξηση της ασφάλειας του εφοδιασμού, και να συνεχίσει τον συγχρονισμό με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης. Να ενισχύσει την ενεργειακή απόδοση μέσω νέων μέτρων χρηματοδότησης και στήριξης για την επίτευξη των στόχων της μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανακαίνισης. Να συνεχίσει τις προσπάθειες για την αύξηση του μεριδίου των βιώσιμων μεταφορών μέσω του εξηλεκτρισμού του σιδηροδρομικού δικτύου και μέσω φορολόγησης που παρέχει κίνητρα για τη σταδιακή ανανέωση του στόλου οχημάτων με οχήματα μηδενικών ή χαμηλών εκπομπών. Να εντείνει τις προσπάθειες πολιτικής που αποσκοπούν στην παροχή και την απόκτηση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων οι οποίες απαιτούνται για την πράσινη μετάβαση.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος
